

Př 9

- Učivo z minulého zadání si můžete zopakovat na:
stavba Země, litosférické desky: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2159>
zemětřesení1: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2055>
zemětřesení2: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/2056>
- Napište si další učivo:

Sopečná činnost

- přečíst v učebnici na str. 51-53

- sopka (vulkán) je místem výstupu magmatu na zemský povrch

magma – roztavené horniny uvnitř sopky, které jsou tlačeny horkými plyny k povrchu

láva – roztavené horniny, které pronikly na povrch (teplota lávy asi 1100 °C)

Průřez sopkou – nakreslit a popsat obrázek z učebnice str. 51

Sopky podle činnosti:

- **činné** – byly aktivní v posledních 200-1000 letech
- Etna, Vesuv, Stromboli
- **spící** – nebyly činné za posledních 10000 let
- **vyhaslé** – nebyly činné přes 25000 let
- Uhlířský vrch, Malý a Velký Roudný, Venušina sopka, Komorní Hůrka

Druhy sopek:

a. **štítové sopky (výlevné)** – magma se klidně vylévá z kráteru a ve formě lávových proudů stéká po svazích (Mauna Kea)

nakreslit obrázek z učebnice na str. 51

b. **sypaný kužel (výbušné)** – vyvrhují útržky lávy a vytvářejí kužel z materiálu sopečného původu (Etna)

nakreslit obrázek z učebnice na str. 51

c. **stratovulkán (smíšené)** – střídá oba způsoby a v její stavbě se střídají lávové proudy a vrstvy tufů (Popocatepetl)

nakreslit obrázek z učebnice na str. 51

Příklady:

- **Pacifický ohnivý kruh** – pás sopek obklopující Tichý oceán
- **Nejvyšší** – Mauna Kea (Havajské ostrovy v USA)
- **Nejkrásnější** – Fudžijama – Japonsko
- **Nejmladší** – Pericutín – Mexiko (1943)
- **Činná** – Etna - Itálie
- výbušná – Arenal – Kostarika

Doprovodné jevy sopečné činnosti:

- termální vřídla – voda obohacená o minerální látky pod tlakem vyvěrá na povrch

- gejzíry – periodický vývěr vodní páry do velké výšky (Island, USA)

- z gejzírů a vřidel vyvěrá studená i teplá voda s vysokým obsahem minerálů → lázně

- výrony plynů – CO₂, sirné páry

Význam sopečné činnosti:

- teplo k výrobě elektrické energie → vytápění domů a skleníků
- úrodné, zemědělsky dobře využitelné půdy

Pojmy:

Pemza – vyvřelá výlevná hornina, ve které zůstaly po vychladnutí bublinky plynů, může i plavat na vodě

pyroklastika – materiál různé velikosti vyvržený ze sopky (popel, prach, úlomky a kusy hornin a magmatu...)

pyroklastické proudy – materiál vyvržený ze sopky spolu se žhavými plyny

lahar – sopečný bahnotok – směs sopečného materiálu spojený s vodou, ve směru svahu se valí dolů, velká rychlost

- můžete vytisknout a nalepit do sešitu
- kdo nemá možnost tisku, opiše

1. Do mapy zakreslete následující sopky:

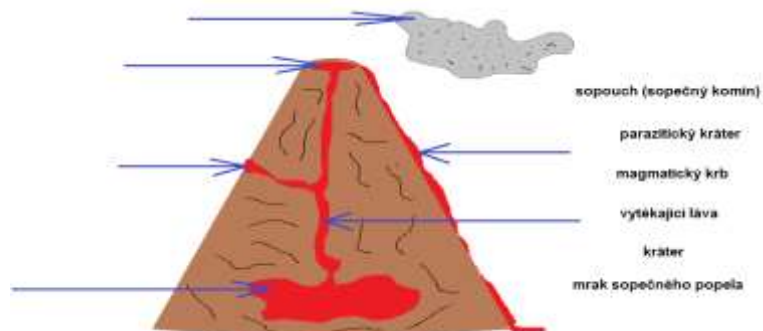
a. Etna	b. Hekla	c. Manua Kea	d. Fujisan
e. Krakatoa	f. Ključevskaja	g. Colima	h. Stromboli

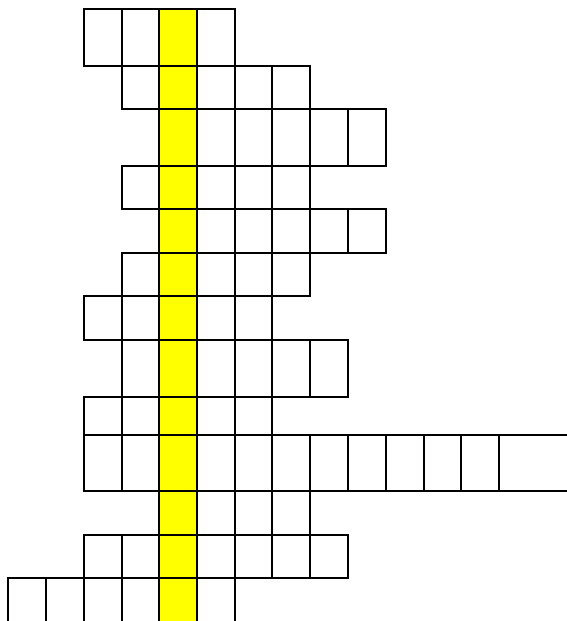
2. Využijte školního atlasu k doplnění informací o sopkách do tabulky:

Sopka (hora sopečného původu)	Výška (m n. m.)	Stát	Světadíl
Kilimandžáro			
Popocatepetl			
Fujisan			
Vesuv			
Askja			

3. K šipkám u obrázku přiřaďte pojmy označující části sopky:

4. Vyluštěte křížovku:

označení pro roztavenou horninu, která vytéká ze sopky nejen při erupcích

jedna z nejznámějších sopek Islandu, sahá do výšky 1488 m n. m. část sopky, kterou stoupá rozžhavené magma od magmatického krbu ke kráteru

geometrický útvar, jemuž se mnoho sopek svým tvarem podobá

cizí výraz pro sopku

roztavená hornina nacházející se nejen uvnitř sopky

český výraz, který používáme pro vulkány
nejaktivnější sopka z pohoří Sierra Volcanica v Mexiku (leží v blízkosti města Guadalajara)

jiný výraz pro sopouch je sopečný ...

jedna z nejznámějších sopek v centrálním Mexiku, zkráceně se nazývá EL Popo

nejznámější sicilská sopka, je i nejvyšší činnou sopkou Evropy

nádherná japonská sopka dosahující výšky 3776 m n. m.

místo, z něhož je vyvrhována nebo vytéká roztavená hornina ze sopky